

Mudre izreke

¹ Mudre izreke Salomona, sina Davidova, kralja izraelskog:

² da se spozna mudrost i pouka, da se shvate razumne riječi;

³ da se primi umna pouka, pravda i pravica i nepristranost;

⁴ da se dade pamet neiskusnima, mladiću znanje i umijeće;

⁵ kad mudar čuje, da umnoži znanje, a razuman steče mudrije misli;

⁶ da razumije izreke i prispodobu, riječi mudraca i njihove zagonetke.

⁷ Strah je Gospodnji početak spoznaje, ali ljudi preziru mudrost i pouku.

⁸ Poslušaj, sine moj, pouku oca svoga i ne odbacuj naputka svoje majke!

⁹ Jer će ti biti ljupki vijenac na glavi i ogrlica oko tvoga vrata.

¹⁰ Sine moj, ako te grešnici mame, ne pristaj;

¹¹ ako bi rekli: "Hodi s nama, da vrebamo krv, čekamo u zasjedi nevina ni za što;

¹² da ih progutamo žive kao carstvo smrti i cijele kao one koji silaze u grob;

¹³ naplijenit ćemo svakojaka blaga, napuniti svoje kuće plijenom;

¹⁴ bacat ćeš s nama svoj ždrijeb, svi ćemo zajedno imati jednu kesu."

¹⁵ Sine moj, ne idi s njima na put, makni nogu od njihove staze.

16 Jer na zlo trče svojim nogama i hite proljevati krv.

17 Jer uzalud je razapinjati mrežu pred očima svima pticama.

18 A oni vrebaju vlastitu krv, postavljaju zasjedu svom životu.

19 Takva je sudba svih lakomih na ružan dobitak: on ih života stane.

20 Mudrost glasno uzvikuje na ulici, na trgovima diže svoj glas;

21 propovijeda po bučnim uglovima, na otvorenim gradskim vratima govori svoje riječi:

22 "Dokle ćete, vi glupi, ljubiti glupost i dokle će podsmjevačima biti milo podsmijevanje, i dokle će bezumnici mrziti znanje?

23 Poslušajte moju opomenu! Gle, svoj duh pred vas izlijevam, hoću vas poučiti svojim riječima.

24 Koliko sam vas zvala, a vi ste odbijali; pružala sam ruku, ali je nitko ne opazi.

25 Nego ste odbacili svaki moj savjet i niste poslušali moje opomene;

26 zato ću se i ja smijati vašoj propasti, rugat ću se kad vas obuzme tjeskoba:

27 kad navali na vas strah kao nevrijeme i zgrabi vas propast kao vihor, kad navali na vas nevolja i muka.

28 Tada će me zvati, ali se ja neću odazvati; tražit će me, ali me neće naći.

29 Jer su mrzili spoznaju i nisu izabrali Gospodnjeg straha

30 niti su poslušali moj savjet, nego su prezreli svaku moju opomenu.

³¹ Zato će jesti plod svojeg vladanja i nasititi se vlastitih savjeta.

³² Jer glupe će ubiti njihovo odbijanje, a nemar će upropastiti bezumne.

³³ A tko sluša mene, bezbrižan ostaje i spokojno živi bez straha od zla.”

2

¹ Sine moj, ako primiš moje riječi i pohraniš u sebi moje zapovijedi,

² i uhom svojim osluhneš mudrost i obratiš svoje srce razboru;

³ jest, ako prizoveš razum i zavapiš za razborom;

⁴ ako ga potražiš kao srebro i tragaš za njim kao za skrivenim blagom -

⁵ tada ćeš shvatiti strah Gospodnji i naći ćeš Božje znanje.

⁶ Jer Jahve daje mudrost, iz njegovih usta dolazi znanje i razboritost.

⁷ On pravednicima pruža svoju pomoć, štit je onih koji hode u bezazlenosti.

⁸ Jer on štiti staze pravde i čuva pute svojih pobožnika.

⁹ Tada ćeš shvatiti pravdu, pravicu, pravednost i sve staze dobra,

¹⁰ jer će mudrost ući u tvoje srce i spoznaja će obradovati tvoju dušu.

¹¹ Oprez će paziti na te i razboritost će te čuvati:

¹² da te izbavi od zla puta, od varava čovjeka,

¹³ od onih koji ostavljaju staze poštenja te idu mračnim putovima;

¹⁴ koji se vesele čineći zlo i likuju u opačinama zloće;

¹⁵ kojih su staze krive i koji su opaki na svojim putovima;

¹⁶ da te izbavi od preljubnice i od tuđinke koja laska riječima;

¹⁷ koja ostavlja prijatelja svoje mladosti i zaboravlja zavjet svoga Boga

¹⁸ jer joj kuća tone u smrt i njezini putovi vode mrtvima.

¹⁹ Tko god zalazi k njoj ne vraća se nikad i ne nalazi više putove života.

²⁰ Zato idi putem čestitih i drži se staza pravedničkih!

²¹ Jer samo će pravedni nastavati zemlju i bezazleni će ostati na njoj.

²² A opake će zbrisati sa zemlje i bogohulnike iščupati iz nje.

3

¹ Sine moj, ne zaboravljaj moje pouke, i tvoje srce neka čuva moje zapovijedi,

² jer će ti produljiti dane i životne godine i podariti spokojstvo.

³ Neka te ne ostavljaju dobrota i vjernost, objesi ih sebi oko vrata, upiši ih na ploču srca svoga.

⁴ Tako ćeš steći ugled i uspjeti pred Božjim i ljudskim očima.

⁵ Uzday se u Jahvu svim srcem i ne oslanjaj se na vlastiti razbor.

⁶ Misli na nj na svim svojim putovima i on će ispraviti tvoje staze.

⁷ Ne umišljaj da si mudar: boj se Jahve i kloni se zla.

⁸ To će biti lijek tvome tijelu i okrepa tvojim kostima.

⁹ Časti Jahvu svojim blagom i prvinama svega svojeg prirasta.

¹⁰ I tvoje će žitnice biti prepune i tvoje će se kace prelijevati novim vinom.

¹¹ Sine moj, ne odbacuj Jahvine opomene i nemoj da ti omrzne njegov ukor.

¹² Jer koga Jahve ljubi onoga i kori, kao otac sina koga voli.

¹³ Blago čovjeku koji je stekao mudrost i čovjeku koji je zadobio razboritost.

¹⁴ Jer bolje je steći nju nego steći srebro, i veći je dobitak ona i od zlata.

¹⁵ Skupocjenija je od bisera, i što je god tvojih dragocjenosti, s njome se porediti ne mogu;

¹⁶ dug joj je život u desnoj ruci, a u lijevoj bogatstvo i čast.

¹⁷ Njezini su putovi putovi miline i sve su njene staze pune spokoja.

¹⁸ Životno je drvo onima koji se nje drže i sretan je onaj tko je zadrži.

¹⁹ Jahve je mudročću utemeljio zemlju i umom utvrdio nebesa;

²⁰ njegovim su se znanjem otvorili bezdani i oblaci osuli rosom.

²¹ Sine moj, ne gubi to iz očiju, sačuvaj razbor i oprez.

²² I bit će život tvojoj duši i ures vratu tvome.

²³ Bez straha ćeš tada kročiti svojim putem i noga ti se neće spoticati.

²⁴ Kad legneš, nećeš se plašiti, i kad zaspiš, slatko ćeš snivati.

²⁵ Ne boj se nenadne strahote ni nagle propasti kad stigne bezbožnike.

²⁶ Jer će ti Jahve biti uzdanje i čuvat će nogu tvoju od zamke.

²⁷ Ne uskrati dobročinstva potrebitim kad god to možeš učiniti.

²⁸ Ne reci svome bližnjemu: "Idi i dođi opet, sutra ću ti dati", kad možeš već sada.

²⁹ Ne kuj zla svome bližnjemu dok on bez straha kod tebe boravi.

³⁰ Ne pravdaj se ni s kim bez razloga ako ti nije učinio nikakva zla.

³¹ Nemoj zavidjeti nasilniku niti slijediti njegove pute,

³² jer su Jahvi mrski pokvarenjaci, a prislan je s pravednima.

³³ Jahvino je prokletstvo na domu bezbožnika, a blagoslov u stanu pravednika.

³⁴ S podsmjevačima on se podsmijeva, a poniznima dariva milost.

³⁵ Mudri će baštiniti čast, a bezumnici snositi sramotu.

4

¹ Slušajte, djeco, pouku očevu i pazite kako biste spoznali mudrost,

² jer dobar vam nauk dajem: ne prezrite moga naputka.

³ I ja sam bio sin u svoga oca i nježan jedinac u svoje matere;

4 i mene je on učio i govorio mi: “Zadrži moje riječi u svojem srcu, poštuju moje zapovijedi i živjet ćeš.

5 Steci mudrost, steci razbor, ne smeći ih s uma i ne odstupi od riječi mojih usta.

6 Ne ostavljaj je i čuvat će te; ljubi je i obranit će te.

7 Početak je mudrosti: steci sebi mudrost i svim svojim imanjem steci razboritost.

8 Veličaj je i uzvisit će te; donijet će ti čast kad je prigrliš.

9 Stavit će ti ljupki vijenac na glavu, i obdarit će te krasnom krunom.”

10 Poslušaj, sine moj, primi moje riječi i umnožit će se godine tvojeg života.

11 Poučih te putu mudrosti, navratih te na prave staze;

12 neće ti se zapletati koraci kad staneš hoditi; potrčiš li, nećeš posrnuti.

13 Čvrsto se drži pouke, ne puštaj je, čuvaj je, jer ona ti je život.

14 Ne idi stazom opakih i ne stupaj putem zlikovaca.

15 Ostavi ga, ne hodi njime; kloni ga se i zaobiđi ga.

16 Jer oni ne spavaju ako ne učine zla, i san im ne dolazi ako koga ne obore.

17 Jer jedu kruh opačine i piju vino nasilja.

18 A pravednička je staza kao svjetlost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana.

19 A put je opakih kao mrkli mrak: ne znaju o što će se spotaknuti.

20 Sine moj, pazi na moje riječi, prigni uho svoje mojim besjedama.

21 Ne gubi ih nikad iz očiju, pohrani ih usred srca svoga.

22 Jer su život onima koji ih nalaze i ozdravljenje svemu tijelu njihovu.

23 A svrh svega, čuvaj svoje srce, jer iz njega izvire život.

24 Drži daleko od sebe lažna usta i udalji od sebe usne prijevarne.

25 Nek' tvoje oči gledaju u lice i neka ti je pogled uvijek prav.

26 Pazi na stazu kojom kročiš i neka ti svi putovi budu pouzdani.

27 Ne skreći ni desno ni lijevo, drži svoj korak daleko oda zla.

5

1 Sine moj, čuj moju mudrost, prigni uho mojoj razboritosti

2 da sačuvaš oprez, da ti usne zadrže znanje.

3 Jer s usana žene preljubnice kaplje med i nepce joj je glađe od ulja,

4 ali je ona naposljetku gorka kao pelin, oštra kao dvosjekli mač.

5 Njene noge silaze k smrti, a koraci vode u Podzemlje.

6 Ona ne pazi na put života, ne mari što su joj staze kolebljive.

7 Zato me sada poslušaj, sine, i ne odstupaj od riječi mojih usta.

8 Neka je put tvoj daleko od nje i ne približuj se vratima njezine kuće,

⁹ da drugima ne bi dao svoju slavu i okrutnima svoje godine;

¹⁰ da se ne bi tuđinci nasitili tvoga dobra i da tvoja zaslužba ne ode u tuđu kuću;

¹¹ da ne ridaš na koncu kad ti nestane tijela i puti

¹² i da ne kažeš: “Oh, kako sam mrzio pouku i kako mi je srce preziralo ukor!

¹³ I ne slušah glasa svojih učitelja, niti prik-lonih uho onima što me poučavahu.

¹⁴ I umalo ne zapadoh u svako zlo, usred zбора i zajednice!”

¹⁵ Pij vodu iz svoje nakapnice i onu što teče iz tvoga studenca.

¹⁶ Moraju li se tvoji izvori razlijevati i tvoji potoci teći ulicama?

¹⁷ Nego neka oni budu samo tvoji, a ne i tuđinaca koji su uza te.

¹⁸ Neka je blagoslovljen izvor tvoj i raduj se sa ženom svoje mladosti:

¹⁹ neka ti je kao mila košuta i ljupka gazela, neka te grudi njene opajaju u svako doba, njezina ljubav zatravljuje bez prestanka!

²⁰ TÓa zašto bi se, sine moj, zanosio preljubnicom i grlio tuđinki njedra?

²¹ Jer pred Jahvinim su očima čovjekovi putovi i on motri sve njegove staze.

²² Opakoga će uhvatiti njegova zloća i sapet će ga užad njegovih grijeha.

²³ Umrijet će jer nema pouke, propast će zbog svoje goleme gluposti.

6

¹ Sine moj, kad jamčiš bližnjemu svojem i daš svoju ruku drugome,

² vezao si se vlastitim usnama, uhvatio se riječima svojih usta;

³ učini onda ovo, sine moj: oslobodi se! Jer si dopao u ruke bližnjemu svojem; idi, baci se preda nj i salijeći bližnjega svoga.

⁴ Ne daj sna svojim očima ni drijema svojim vjeđama;

⁵ otmi se kao gazela iz mreže i kao ptica iz ruku ptičaru.

⁶ Idi k mravu, lijenčino, promatraj njegove pute i budi mudar:

⁷ on nema vođe, nadzornika, ni nadstojnika,

⁸ ljeti se sebi brine za hranu i prikuplja jelo u doba žetve.

⁹ A ti, dokle ćeš, lijenčino, spavati? Kad ćeš se dići oda sna svoga?

¹⁰ Još malo odspavaj, još malo odrijemaj, još malo podvij ruke za počinak

¹¹ i doći će tvoje siromaštvo kao skitač i tvoja oskudica kao oružanik.

¹² Nevaljalac i opak čovjek hodi s lažljivim ustima;

¹³ namiguje očima, lupka nogama, pokazuje prstima;

¹⁴ prijevare su mu u srcu, snuje zlo u svako doba, zameće svađe.

¹⁵ Zato će mu iznenada doći propast, i učas će se slomiti i neće mu biti lijeka.

¹⁶ Šest je stvari koje Gospod mrzi, a sedam ih je gnusoba njegovu biću:

17 ohole oči, lažljiv jezik, ruke koje prolijevaju krv nevinu,

18 srce koje smišlja grešne misli, noge koje hitaju na zlo,

19 lažan svjedok koji širi laži, i čovjek koji zameće svađe među braćom.

20 Sine moj, čuvaj zapovijedi oca svoga i ne odbacuj nauka matere svoje.

21 Priveži ih sebi na srce zauvijek, ovij ih oko svoga grla;

22 da te vode kada hodiš, da te čuvaju kada spavaš i da te razgovaraju kad se probudiš.

23 Jer je zapovijed svjetiljka, pouka je svjetlost, opomene stege put su života;

24 da te čuvaju od zle žene, od laskava jezika tuđinke.

25 Ne poželi u svom srcu njezine ljepote i ne daj da te osvoji trepavicama svojim,

26 jer bludnici dostaje i komad kruha, dok preljubnica lovi dragocjeni život.

27 Može li tko nositi oganj u njedrima a da mu se odjeća ne upali?

28 Može li tko hoditi po živom ugljeglju a svojih nogu da ne ožeže?

29 Tako biva onomu tko ide k ženi svoga bližnjega: neće ostati bez kazne tko god se nje dotakne.

30 Ne sramote li lupeža sve ako je krao da gladan utoli glad:

31 uhvaćen, on sedmerostruko vraća i plaća svim imanjem kuće svoje.

32 Nerazuman je, dakle, tko se upušta s preljubnikom; dušu svoju gubi koji tako čini.

³³ Bruke i sramote dopada i rug mu se nikad ne briše.

³⁴ Jer bijesna je ljubomornost u muža: on ne zna za milost u osvetni dan;

³⁵ ne pristaje ni na kakav otkup i ne prima ma kolike mu darove dao.

7

¹ Čuvaj, sine, riječi moje i pohrani moje zapovijedi kod sebe.

² Čuvaj moje zapovijedi, i bit ćeš živ, i nauk moj kao zjenicu oka svoga.

³ Priveži ih sebi na prste, upiši ih na ploči srca svoga;

⁴ reci mudrosti: "Moja si sestra" i razboritost nazovi "sestričnom",

⁵ da te čuva od žene preljubnice, od tuđinke koja laskavo govori.

⁶ Kad bijah jednom na prozoru svoje kuće i gledah van kroz rešetku,

⁷ vidjeh među lakovjernima, opazih među momcima nerazumna mladića:

⁸ prolazio je ulicom kraj njezina ugla i koracao putem k njezinoj kući

⁹ u sumraku između dana i večeri kad se hvata noćna tmina;

¹⁰ i gle, susrete ga žena, bludno odjevena i s prijeverom u srcu.

¹¹ Jogunasta bijaše i razuzdana, noge joj se nisu mogle u kući zadržati;

¹² bila je čas na ulici, čas na trgovima i vrebala kod svakog ugla;

13 i uhvati ga i poljubi i reče mu bezobrazna lica:

14 “Bila sam dužna žrtvu pričesnicu, i danas izvrših svoj zavjet;

15 zato sam ti izašla u susret, da te tražim, i nađoh te.

16 Svoju sam postelju nastrla sagovima, vezenim pokrivačima misirskim;

17 svoj sam krevet namirisala smirnom, alojem i cimetom.

18 Hajde da se opijamo nasladom do jutra i da se radujemo užicima ljubavi.

19 Jer muža mi nema kod kuće: otišao je na dalek put;

20 uzeo je sa sobom novčani tobolac; a vratit će se kući tek o uštapu.”

21 Tako ga zavede svojim vičnim nagovorom, odvuče ga svojim glatkim usnama.

22 I ludo on pođe za njom, kao što vol ide na klaonicu i kao što jelen zapleten u mrežu čeka

23 dok mu strijela ne probije jetra, i kao ptica što ulijeće u zamku, i ne znajući da će ga to života stajati.

24 Zato me, sine moj, poslušaj i čuj riječi mojih usta.

25 Nek' ti srce ne zastranjuje na njezine putove i ne lutaj po njezinim stazama.

26 Jer je mnoge smrtno ranila i oborila, i mnogo je onih što ih je pobila.

27 U Podzemlje vode putovi kroz njenu kuću, dolje u odaje smrti.

8

¹ Ne propovijeda li mudrost i ne diže li razboritost svoj glas?

² Navrh brda, uza cestu, na raskršćima stoji,

³ kod izlaza iz grada, kraj ulaznih vrata, ona glasno viče:

⁴ "Vama, o ljudi, propovijedam i upravljam svoj glas sinovima ljudskim.

⁵ Shvatite mudrost, vi neiskusni, a vi nerazumni, urazumite srce.

⁶ Slušajte, jer ću zboriti o važnim stvarima, i moje će usne otkriti što je pravo.

⁷ Jer moje nepce zbori istinu i zloća je mojim usnama mrska.

⁸ Sve su riječi mojih usta pravične, u njima nema ništa ni krivo ni prijetvorno.

⁹ Sve su one jasne razboritomu i pravedne onomu tko je stekao spoznaju.

¹⁰ Primajte radije moju pouku no srebro i znanje požudnije od zlata.

¹¹ Jer mudrost je vrednija od biserja i nikakve se dragocjenosti ne mogu porediti s njom.

¹² Ja, mudrost, boravim s razboritošću i posjedujem znanje umna djelovanja.

¹³ Strah Gospodnji mržnja je na zlo. Oholost, samodostatnost, put zloće i usta puna laži - to ja mrzim.

¹⁴ Moji su savjet i razboritost, ja sam razbor i moja je jakost.

¹⁵ Po meni kraljevi kraljuju i velikaši dijele pravdu.

¹⁶ Po meni knezuju knezovi i odličnici i svi suci zemaljski.

17 Ja ljubim one koji ljube mene i nalaze me koji me traže.

18 U mene je bogatstvo i slava, postojano dobro i pravednost.

19 Moj je plod bolji od čista i žežena zlata i moj je prihod bolji od čistoga srebra.

20 Ja kročim putem pravde, sred pravičnih staza,

21 da dadem dobra onima koji me ljube i napunim njihove riznice.

22 Jahve me stvori kao počelo svoga djela, kao najraniji od svojih čina, u pradoba;

23 oblikovana sam još od vječnosti, odiskona, prije nastanka zemlje.

24 Rodih se kad još nije bilo pradubina, dok nije bilo izvora obilnih voda.

25 Rodih se prije nego su utemeljene gore, prije brežuljaka.

26 Kad još ne bijaše načinio zemlje, ni poljana, ni početka zemaljskom prahu;

27 kad je stvarao nebesa, bila sam nazočna, kad je povlačio krug na licu bezdana.

28 Kad je u visini utvrđivao oblake i kad je odredio snagu izvoru pradubina;

29 kad je postavljao moru njegove granice da mu se vode ne preliju preko obala, kad je polagao temelje zemlji,

30 bila sam kraj njega, kao graditeljica, bila u radosti, iz dana u dan, igrajući pred njim sve vrijeme:

31 igrala sam po tlu njegove zemlje, i moja su radost djeca čovjekova.

³² Tako, djeco, poslušajte me, blago onima koji čuvaju moje putove.

³³ Poslušajte pouku - da stečete mudrost i nemojte je odbaciti.

³⁴ Blago čovjeku koji me sluša i bdi na mojim vratima svaki dan i koji čuva dovratnike moje.

³⁵ Jer tko nalazi mene, nalazi život i stječe milost od Jahve.

³⁶ A ako se ogriješi o mene, udi svojoj duši: svi koji mene mrze ljube smrt.”

9

¹ Mudrost je sazidala sebi kuću, i otesala sedam stupova.

² Poklala je svoje klanice, pomiješala svoje vino i postavila svoj stol.

³ Poslala je svoje djevojke da objave svrh gradskih visina:

⁴ “Tko je neiskusn, neka se svrati ovamo!” A nerazumnima govori:

⁵ “Hodite, jedite od mojega kruha i pijte vina koje sam pomiješala.

⁶ Ostavite ludost, da biste živjeli, i hodite putem razboritosti.”

⁷ Tko poučava podrugljivca, prima pogrdu, i tko prekora opakoga, prima ljagu.

⁸ Ne kori podsmjevača, da te ne zamrzi; kori mudra, da te zavoli.

⁹ Pouči mudroga, i bit će još mudriji; uputi pravednoga, i uvećat će se njegovo znanje.

¹⁰ Gospodnji strah početak je mudrosti, a razboritost je spoznaja Presvetog.

11 "Po meni ti se umnožavaju dani i množe ti se godine života.

12 Ako si mudar, sebi si mudar; budeš li podsmjebač, sam ćeš snositi."

13 Gospođa ludost puna je strasti, prosta je i ne zna ništa.

14 I sjedi na vratima svoje kuće na stolici, u gradskim visinama,

15 te poziva one koji prolaze putem, koji ravno idu svojim stazama:

16 "Tko je neiskusani, neka se svrati ovamo!" I nerazumnomu govori:

17 "Kradena je voda slatka i ugodno je potajno jesti kruh."

18 A on ne zna da su Sjene ondje, da uzvanici njezini počivaju u Podzemlju.

10

1 Mudar sin veseli oca, a lud je sin žalost majci svojoj.

2 Ne koristi krivo stečeno blago, dok pravednost izbavlja od smrti.

3 Ne dopušta Jahve da gladuje duša pravednika, ali odbija pohlepu opakih.

4 Lijena ruka osiromašuje čovjeka, a marljiva ga obogaćuje.

5 Tko sabira ljeti, razuman je sin, a tko hrče o žetvi, navlači sramotu.

6 Blagoslovi su nad glavom pravedniku, a usta opakih kriju nasilje.

7 Pravednikov je spomen blagoslovljen, a opakom se ime proklinje.

8 Tko je mudra srca, prima zapovijedi, dok brbljava luda propada.

9 Tko nedužno živi, hodi bez straha, a tko ide krivim putovima, poznat će se.

10 Tko žmirka okom, zadaje tugu, a tko ludo zbori, propada.

11 Pravednikova su usta izvor života, a opakomu usta kriju nasilje.

12 Mržnja izaziva svađu, a ljubav pokriva sve pogreške.

13 Na usnama razumnoga nalazi se mudrost, a batina je za leđa nerazumna čovjeka.

14 Mudri kriju znanje, a luđakova su usta blizu propasti.

15 Blago je bogatomu tvrdi grad, a ubogima je propast njihovo siromaštvo.

16 Pravednik prirađuje za život, a opaki prirađuje za grijeh.

17 Tko se napatka drži, na putu je života, a zabluduje tko se na ukor ne osvrće.

18 Lažljive usne kriju mržnju, a tko klevetu širi, bezuman je!

19 Obilje riječi ne biva bez grijeha, a tko zauzdava svoj jezik, razuman je.

20 Pravednikov je jezik odabrano srebro, a razum opakoga malo vrijedi.

21 Pravednikove su usne hrana mnogima, a luđaci umiru s ludosti svoje.

22 Gospodnji blagoslov obogaćuje i ne prati ga nikakva muka.

23 Bezumniku je radost učiniti sramotno djelo, a razumnu čovjeku biti mudar.

24 Čega se opaki boji, ono će ga stići, a pravednička se želja ispunjava.

25 Kad oluja prohuja, opakoga nestane, a pravednik ima temelj vječni.

26 Kakav je ocat zubima i dim očima, takav je ljenivac onima koji ga šalju.

27 Strah Gospodnji umnaža dane, a opakima se prekraćuju godine.

28 Pravedničko je ufanje puno radosti, a opakima je nada uprazno.

29 Gospodnji je put okrilje bezazlenu, a propast onima koji čine zlo.

30 Pravednik se neće nikad pokolebati, a opakih će nestati s lica zemlje.

31 Pravednikova usta rađaju mudročću, a opak jezik čupa se s korijenom.

32 Pravednikove usne znaju što je milo, dok usta opakih poznaju zloću.

11

1 Lažna je mjera mrska Jahvi, a puna mjera mila mu je.

2 S ohološću dolazi sramota, a u smjernih je mudrost.

3 Pravednike vodi nevinost njihova, a bezbožnike upropašćuje njihova opaćina.

4 Ne pomaže bogatstvo u dan Božje srdžbe, a pravednost izbavlja od smrti.

5 Nedužnomu pravda njegova put utire, a zao propada od svoje zloće.

6 Poštene izbavlja pravda njihova, a bezbožnici se hvataju u svoju lakomost.

⁷ Kad zao čovjek umre, nada propada i ufanje u imetak ruši se.

⁸ Pravednik se od tjeskobe izbavlja, a opaki dolazi na mjesto njegovo.

⁹ Bezbožnik ustima ubija svoga blišnjega, a pravednici se izbavljaju znanjem.

¹⁰ Sa sreće pravedničke grad se raduje i klikuje zbog propasti opakoga.

¹¹ Blagoslovom pravednika grad se diže, a ustima opakih razara se.

¹² Nerazumnik prezire svoga blišnjega, dok čovjek uman šuti.

¹³ Tko s klevetom hodi, otkriva tajnu, a čovjek pouzdana duha čuva se.

¹⁴ Gdje vodstva nema, narod propada, jer spasenje je u mnogim savjetnicima.

¹⁵ Veoma zlo prolazi tko jamči za drugoga, a bez straha je tko mrzi na jamstvo.

¹⁶ Ljupka žena stječe slavu, a krepki muževi bogatstvo.

¹⁷ Dobrostiv čovjek sam sebi dobro čini, a okrutnik muči vlastito tijelo.

¹⁸ Opak čovjek pribavlja isprazan dobitak, a tko sije pravdu, ima sigurnu nagradu.

¹⁹ Tko je čvrst u pravednosti, ide u život, a tko za zlom trči, na smrt mu je.

²⁰ Mrski su Jahvi srcem opaki, a mili su mu životom savršeni.

²¹ Zaista, zao čovjek neće proći bez kazne, a rod će se pravednički izbaviti.

²² Zlatan je kolut na rilu svinjskom: žena lijepa, a bez razuma.

²³ Pravednička je želja samo na sreću, a nada je opakih prolazna.

²⁴ Tko dijeli obilato, sve više ima, a tko škrtari, sve je siromašniji.

²⁵ Podašna duša nalazi okrepu, i tko napaja druge, sam će se napojiti.

²⁶ Tko ne da žita, kune ga narod, a blagoslov je nad glavom onoga koji ga prodaje.

²⁷ Tko traži dobro, nalazi milost, a tko za zlom ide, ono će ga snaći.

²⁸ Tko se uzda u bogatstvo, propada, a pravednici uspijevaju kao zeleno lišće.

²⁹ Tko vlastitu kuću zapusti, vjetar žanje, a luđak je sluga mudromu.

³⁰ Plod je pravednikov drvo života, i mudrac je tko predobiva žive duše.

³¹ Ako se pravedniku plaća na zemlji, još će se više opakomu i grešniku.

12

¹ Tko ljubi pouku, ljubi znanje, a tko mrzi ukor, lud je.

² Dobar dobiva milost od Jahve, a podmukao osudu.

³ Zloćom se čovjek ne utvrđuje, a korijen se pravedniku ne pomiče.

⁴ Kreposna je žena vijenac mužu svojemu, a sramotna mu je kao gnjilež u kostima.

⁵ Pravedničke su misli pravične, spletke opakih prijeverne.

⁶ Riječi opakih pogubne su zamke, a pravedne izbavljaju usta njihova.

⁷ Opaki se ruše i nema ih više, a kuća pravednika ostaje.

⁸ Čovjek se hvali po oštrini svoga razuma, a prezire se tko je opak srcem.

⁹ Bolje je biti malen i imati samo jednog slugu nego se hvastati a nemati ni kruha.

¹⁰ Pravednik pazi i na život svog živinčeta, dok je opakomu srce okrutno.

¹¹ Tko obrađuje svoju zemlju, sit je kruha, a tko trči za ništavilom, nerazuman je.

¹² Čežnja je opakoga mreža od zala, a korijen pravednika daje ploda.

¹³ Opakomu je zamka grijeh njegovih usana, a pravednik se izbavlja od tjeskobe.

¹⁴ Od ploda svojih usta nasitit će se svatko obilno, a ono što je rukama učinio vratit će mu se.

¹⁵ Luđaku se čini pravim njegov put, a mudar čovjek sluša savjete.

¹⁶ Luđak odmah odaje svoj bijes, a pametan pokriva sramotu.

¹⁷ Tko govori istinu, otkriva što je pravo, a lažljiv svjedok prijevaru.

¹⁸ Nesmotren govori kao da mačem probada, a jezik je mudrih iscjeljenje.

¹⁹ Istinita usta traju dovijeka, a lažljiv jezik samo za čas.

²⁰ Prijevara je u srcu onih koji snuju zlo, a veselje u onih koji dijele miroljubive savjete.

²¹ Pravednika ne stiže nikakva nevolja, a opaki u zlu grcaju.

²² Mрске su Jahvi usne lažljive, a mili su mu koji zbore istinu.

²³ Promišljen čovjek prikriva svoje znanje, a srce bezumničko razglašuje svoju ludost.

²⁴ Marljiva ruka vlada, a nemar vodi u podložnost.

²⁵ Briga u srcu pritiskuje čovjeka, a blaga riječ veseli ga.

²⁶ Pravednik vodi svojeg prijatelja, a opake zavodi njihov put.

²⁷ Nemaran ne ulovi svoje lovine, a marljivost je čovjeku blago dragocjeno.

²⁸ Na stazi pravice stoji život i na njezinu putu nema smrti.

13

¹ Mudar sin sluša napatuk očev, a podsmjevač ne sluša ukora.

² Od ploda usta svojih uživa čovjek sreću, a srce je nevjernika puno nasilja.

³ Tko čuva usta svoja, čuva život svoj, a tko nesmotreno zbori, o glavu mu je.

⁴ Uzaludna je žudnja lijenčine, a ispunit će se želja marljivih.

⁵ Pravednik mrzi na lažljivu riječ, a opaki goji mržnju i sramotu.

⁶ Pravda čuva pobožna, a opake grijeh obara.

⁷ Netko se gradi bogatim, a ništa nema, netko se gradi siromašnim, a ima veliko bogatstvo.

⁸ Otkup života bogatstvo je čovjeku; a siromah ne sluša opomene.

⁹ Svjetlost pravednička blistavo sja, a svjetiljka opakih gasi se.

¹⁰ Oholost rađa samo svađu, a mudrost je u onih koji primaju savjet.

11 Naglo stečeno bogatstvo iščezava, a tko sabire pomalo, biva bogat.

12 Predugo očekivanje ubija srce, a ispunjena želja drvo je života.

13 Tko riječ prezire, taj propada, a tko poštiva zapovijedi, plaću dobiva.

14 Pouka mudračeva izvor je životni, ona izbavlja od zamke smrti.

15 Uvid u dobro pribavlja milost, a put bezbožnika hrapav je.

16 Svatko pametan djeluje promišljeno, a bezumnik se hvališe svojom ludošću.

17 Zao glasnik zapada u zlo, a vjeran poslanik donosi spasenje.

18 Siromaštvo i sramota onomu tko odbija pouku, a tko ukor prima, doći će do časti.

19 Slatka je duši ispunjena želja, a bezumnicima je mrsko kloniti se oda zla.

20 Družuje se s mudrima, i postat ćeš mudar, a tko se drži bezumnika, postaje opak.

21 Grešnika progoni zlo, a dobro je nagrada pravednima.

22 Valjan čovjek ostavlja baštinu unucima, a bogatstvo se grešnikovo čuva pravedniku.

23 Izobilje je hrane na krčevini siromaškoj, a ima i tko propada s nepravde.

24 Tko šteti šibu, mrzi na sina svoga, a tko ga ljubi, na vrijeme ga opominje.

25 Pravednik ima jela do sitosti, a trbuh opakih poznaje oskudicu.

14

¹ Ženska mudrost sagradi kuću, a ludost je rukama razgrađuje.

² Tko živi s poštenjem, boji se Jahve, a tko ide stranputicom, prezire ga.

³ U luđakovim je ustima šiba za oholost njegovu, a mudre štite vlastite usne.

⁴ Gdje nema volova, prazne su jaslje, a obilna je žetva od snage bikove.

⁵ Istinit svjedok ne laže, a krivi svjedok širi laž.

⁶ Podsmjevač traži mudrost i ne nalazi je, a razumni lako dolazi do znanja.

⁷ Idi od čovjeka bezumna jer nećeš upoznati usne što zbore znanje.

⁸ Mudrost je pametna čovjeka u tom što pazi na svoj put, a bezumnička ludost prijevara je.

⁹ Luđacima je grijeh šala, a milost je Božja s poštenima.

¹⁰ Srce poznaje svoj jad, i veselje njegovo ne može dijeliti nitko drugi.

¹¹ Dom opakih propast će, a šator će pravедnika procvasti.

¹² Neki se put učini čovjeku prav, a na koncu vodi k smrti.

¹³ I u smijehu srce osjeća bol, a poslije veselja dolazi tuga.

¹⁴ Otpadnik se siti svojim prestupcima, a dobar čovjek svojim radom.

¹⁵ Glupan vjeruje svakoj riječi, a pametan pazi na korak svoj.

¹⁶ Mudar se boji i oda zla se uklanja, a bezuman se raspaljuje i bez straha je.

17 Nagao čovjek čini ludosti, a razborit ih podnosi.

18 Glupaci baštine ludost, a mudre ovjenčava znanje.

19 Zli padaju ničice pred dobrima i opaki pred vratima pravednikovim.

20 I svom prijatelju mrzak je siromah, a bogataš ima mnogo ljubitelja.

21 Griješi tko prezire bližnjega svoga, a blago onomu tko je milostiv ubogima.

22 Koji snuju zlo, ne hode li stranputicom, a zar nisu dobrotu i vjernost s onima koji snuju dobro?

23 U svakom trudu ima probitka, a pusto brbljanje samo je na siromaštvo.

24 Mudrima je vijenac bogatstvo njihovo, a bezumnima kruna - njihova ludost.

25 Istinit svjedok izbavlja duše, a tko laži širi, taj je varalica.

26 U strahu je Gospodnjem veliko pouzdanje i njegovim je sinovima utočište.

27 Strah Gospodnji izvor je života: on izbavlja od zamke smrti.

28 Mnoštvo je naroda ponos kralju, a bez puka knez propada.

29 Tko se teško srdi, velike je razboritosti, a nabusit duhom pokazuje ludost.

30 Mirno je srce život tijelu, a ljubomor je gnjilež u kostima.

31 Tko tlači siromaha huli na stvoritelja, a časti ga tko je milostiv ubogomu.

32 Opaki propada zbog vlastite pakosti, a pravednik i u samoj smrti nalazi utočište.

³³ U razumnoj srcu mudrost počiva, a što je u bezumnoj, to se i pokaže.

³⁴ Pravednost uzvisuje narod, a grijeh je sramota pucima.

³⁵ Kralju je mio razborit sluga, a na sramotna se srđi.

15

¹ Blag odgovor ublažava jarost, a riječ osorna uvećava srdžbu.

² Jezik mudrih ljudi proslavlja znanje, a usta bezumnih propijaju ludost.

³ Oči su Jahvine na svakome mjestu i budno motre i zle i dobre.

⁴ Blaga je besjeda drvo života, a pakosna je rana duhu.

⁵ Luđak prezire pouku oca svog, a tko ukor prima, pametno čini.

⁶ U pravednikovoj je kući mnogo blaga, a opaki zarađuje propast svoju.

⁷ Usne mudrih siju znanje, a srce je bezumnika nepostojano.

⁸ Žrtva opakog mrska je Jahvi, a mila mu je molitva pravednika.

⁹ Put opakih Jahvi je mrzak, a mio mu je onaj koji ide za pravicom.

¹⁰ Oštra kazna čeka onog tko ostavlja pravi put, a umrijet će tko mrzi ukor.

¹¹ I Šeol i Abaddon stoje pred Jahvom, a nekmoli srca sinova ljudskih.

¹² Podsmjevač ne ljubi onog tko ga kori: on se ne druži s mudrima.

13 Veselo srce razvedrava lice, a bol u srcu tjeskoba je duhu.

14 Razumno srce traži znanje, a bezumnička se usta bave ludošću.

15 Svi su dani bijednikovi zli, a komu je srce sretno, na gozbi je bez prestanka.

16 Bolje je malo sa strahom Gospodnjim nego veliko blago i s njime nemir.

17 Bolji je obrok povrća gdje je ljubav nego od utovljena vola gdje je mržnja.

18 Gnjevljiv čovjek zameće svađu, a ustrpljiv utišava raspru.

19 Put je ljenivčev kao glogov trnjak, a utrta je staza pravednika.

20 Mudar sin veseli oca, a bezumnik prezire majku svoju.

21 Ludost je veselje nerazumnomu, a razuman čovjek pravo hodi.

22 Ne uspijevaju nakane kad nema vijećanja, a ostvaruju se gdje je mnogo savjetnika.

23 Čovjek se veseli odgovoru usta svojih, i riječ u pravo vrijeme - kako je ljupka!

24 Razumnu čovjeku put života ide gore, da izmakne carstvu smrti koje je dolje.

25 Jahve ruši kuću oholima, a postavlja među udovici.

26 Mrske su Jahvi zle misli, a dobrostive riječi mile su mu.

27 Tko se grabežu oda, razara svoj dom, a tko mrzi mito, živjet će.

28 Pravednikovo srce smišlja odgovor, a opakomu usta govore zlobom.

²⁹ Daleko je Jahve od opakih, a uslišava molitvu pravednih.

³⁰ Bistar pogled razveseli srce i radosna vijest oživi kosti.

³¹ Uho koje posluša spasonosan ukor prebiva među mudracima.

³² Tko odbaci pouku, prezire vlastitu dušu, a tko posluša ukor, stječe razboritost.

³³ Strah je Gospodnji škola mudrosti, jer pred slavom ide poniznost.

16

¹ Čovjek snuje u srcu, a od Jahve je što će jezik odgovoriti.

² Čovjeku se svi njegovi putovi čine čisti, a Jahve ispituje duhove.

³ Prepusti Jahvi svoja djela, i tvoje će se namisli ostvariti.

⁴ Jahve je sve stvorio u svoju svrhu, pa i opakoga za dan zli.

⁵ Mrzak je Jahvi svatko ohola duha: takav zaista ne ostaje bez kazne.

⁶ Ljubavlju se i vjernošću pomiruje krivnja, i strahom se Gospodnjim uklanja zlo.

⁷ Kad su Jahvi mili putovi čovječji, i neprijatelje njegove miri s njim.

⁸ Bolje je malo s pravednošću nego veliki dohoci s nepravdom.

⁹ Srce čovječje smišlja svoj put, ali Jahve upravlja korake njegove.

¹⁰ Proročanstvo je na usnama kraljevim: u osudi se njegova usta neće ogriješiti.

11 Mjere i tezulje pripadaju Jahvi; njegovo su djelo i svi utezi.

12 Mrsko je kraljevima počiniti opačinu, jer se pravdom utvrđuje prijestolje.

13 Mile su kraljevima usne pravedne i oni ljube onog koji govori pravo.

14 Jarost je kraljeva vjesnik smrti ali je mudar čovjek ublaži.

15 U kraljevu je vedru licu život, i njegova je milost kao oblak s kišom proljetnom.

16 Probitačnije je steći mudrost nego zlato, i stjecati razbor dragocjenije je nego srebro.

17 Životni je put pravednih: kloniti se zla, i tko pazi na svoj put, čuva život svoj.

18 Pred slomom ide oholost i pred padom uznositost.

19 Bolje je biti krotak s poniznima nego dijeliti plijen s oholima.

20 Tko pazi na riječ, nalazi sreću, i tko se uzda u Jahvu, blago njemu.

21 Mudar srcem naziva se razumnim i prijazne usne uvećavaju znanje.

22 Izvor je životni razum onima koji ga imaju, a ludima je kazna njihova ludost.

23 Mudračev duh urazumljuje usta njegova, na usnama mu znanje umnožava.

24 Saće meda riječi su ljupke, slatke duši i lijek kostima.

25 Neki se put čini čovjeku prav, a na kraju vodi k smrti.

26 Radnikova glad radi za nj; jer ga tjeraju usta njegova.

27 Bezočnik pripravlja samo zlo i na usnama mu je oganj plameni.

28 Himben čovjek zameće svađu i klevetnik razdor među prijatelje.

29 Nasilnik zavodi bližnjega svoga i navodi ga na rđav put.

30 Tko očima namiguje, himbu smišlja, a tko usne stišće, već je smislio pakost.

31 Sijede su kose prekrasna kruna, nalaze se na putu pravednosti.

32 Tko se teško srdi, bolji je od junaka, i tko nad sobom vlada, bolji je od osvojitelja grada.

33 U krilo plašta baca se kocka, ali je od Jahve svaka odluka.

17

1 Bolji je zalogaj suha kruha s mirom nego sa svađom kuća puna žrtvene pečenke.

2 Razuman sluga vlada nad sinom sramotnim i s braćom će dijeliti baštinu.

3 Taljika je za srebro i peć za zlato, a srca iskušava Jahve sam.

4 Zločinac rado sluša usne prijevarne, i lažac spremno prisluškuje pogubnu jeziku.

5 Tko se ruga siromahu, podruguje se Stvoritelju njegovu, i tko se veseli nesreći, ne ostaje bez kazne.

6 Unuci su vijenac starcima, a sinovima ures oci njihovi.

7 Ne dolikuje budali uzvišena besjeda, a još manje odličniku usne lažljive.

8 Dar je čarobni kamen u očima onoga koji ga daje: kamo se god okrene, uspijeva.

9 Tko prikriva prijestup, traži ljubav, a tko glasinu širi, razgoni prijatelje.

10 Razumna se ukor jače doima nego bezumna stotina udaraca.

11 Opak čovjek ide samo za zlom, ali se okrutan glasnik šalje na nj.

12 Bolje je nabasati na medvjedicu kojoj ugrabiše mlade nego na bezumnika u njegovoj ludosti.

13 Tko dobro zlom uzvraća neće ukloniti nesreću od doma svojeg.

14 Zametnuti svađu isto je kao pustiti poplavu: stoga prije nego svađa izbije, udalji se!

15 Tko opravdava krivoga i tko osuđuje pravoga, obojica su mrski Jahvi.

16 Čemu novac u ruci bezumnomu? Da njime mudrost kupi, kad nema razbora!

17 Prijatelj ljubi u svako vrijeme, a u nevolji i bratom postaje.

18 Nerazuman čovjek daje ruku i jamči pred svojim bližnjim.

19 Grijeh ljubi tko ljubi svađu, i tko visoko diže svoja vrata, traži propast.

20 Opak srcem ne nalazi sreće, i komu je jezik zao, zapada u nesreću.

21 Tko rodi bezumna, na tugu mu je; a nije veseo ni otac budale.

22 Veselo je srce izvrstan lijek, a neveseo duh suši kosti.

23 Opaki prima dar iz njedara da bi iskrivio putove pravici.

24 Razuman ima mudrost pred sobom, a bezumniku su oči na kraj zemlje.

25 Briga je ocu bezuman sin i žalost roditeljki svojoj.

26 Ne valja kažnjavati pravednika, a nije pravo ni tući odličnike.

27 Tko usteže svoje riječi, razumije mudrost, i razuman je čovjek mirna duha.

28 I luđak se smatra mudrim kada šuti i razumnim kad susteže svoje usne.

18

1 Vlastitoj požudi popušta onaj tko zastranjuje, i svađa se usprkos svakom razboru.

2 Bezumnomu nije mio razum; stalo mu je dati srcu oduška.

3 Kad dolazi opačina, dolazi i prezir i bruka sa sramotom.

4 Duboke su vode riječi iz usta nečijih, izvor mudrosti bujica što se razlijeva.

5 Ne valja se obazirati na opaku osobu, da se pravedniku nanese nepravda na sudu.

6 Bezumnikove se usne upuštaju u svađu i njegova usta izazivlju udarce.

7 Bezumnomu su propast vlastita usta i usne su mu zamka životu.

8 Klevetnikove su riječi kao poslastice: spuštaju se u dno utrobe.

9 Tko je nemaran u svom poslu, brat je onomu koji rasipa.

10 Tvrđa je kula ime Jahvino: njemu se pravednik utječe i nalazi utočišta.

11 Bogatstvo je bogatašu njegova tvrđava i kao visok zid u mašti njegovoj.

12 Pred slomom se oholi srce čovječje, a pred slavom ide poniznost.

13 Tko odgovara prije nego što sasluša, na ludost mu je i sramotu.

14 Kad je čovjek bolestan, njegov ga duh podiže, a ubijen duh tko će podići?

15 Razumno srce stječe znanje i uho mudrih traži znanje.

16 Dar čovjeku otvara put i vodi ga pred velikaše.

17 Prvi je pravedan u svojoj parnici, a kad dođe njegov protivnik, opovrgne ga.

18 Ždrijeb poravna svađe, pa i među moćnicima odlučuje.

19 Uvrijeđen brat jači je od tvrda grada i svađe su kao prijevornice na tvrđavi.

20 Svatko siti trbuh plodom usta svojih, nasićuje se rodnom usana svojih.

21 Smrt i život u vlasti su jeziku, a tko ga miluje, jede od ploda njegova.

22 Tko je našao ženu, našao je sreću i stekao milost od Jahve.

23 Ponizno moleći govori siromah, a grubo odgovara bogataš.

24 Ima prijatelja koji vode u propast, a ima i prijatelja privrženijih od brata.

19

1 Bolji je siromah koji živi u nedužnosti nego čovjek opakih usana i k tomu bezuman.

2 Revnost bez razboritosti nije dobra, i tko brzo hoda, spotiće se.

3 Ludost čovjeku kvari život, a srce mu se ljuti na Jahvu!

⁴ Bogatstvo pribavlja mnoge prijatelje, a siromaha i njegov prijatelj ostavlja.

⁵ Lažljiv svjekok ne ostaje bez kazne, i tko širi laži, neće uteći.

⁶ Mnogi laskaju licu odličnikovu i svatko je prijatelj čovjeku darežljivu.

⁷ Na siromaha mrze sva braća njegova, još više se udaljuju od njega prijatelji njegovi: on hlepi za dobrim riječima, ali ih ne nalazi!

⁸ Tko stječe razboritost, ljubi sebe, a tko čuva razum, nalazi sreću.

⁹ Lažljiv svjedok ne ostaje bez kazne, i tko širi laži, propada.

¹⁰ Ne dolikuje bezumnomu živjeti raskošno, a još manje služi vlast nad knezovima.

¹¹ Um čovjeka usteže od srdžbe, a čast mu je oprostiti krivicu.

¹² Kraljev je gnjev kao rika lavlja, a njegova milost kao rosa bilju.

¹³ Nesreća je ocu svojemu bezuman sin, i neprestano prokišnjavanje svađe su ženine.

¹⁴ Kuća se i bogatstvo baštine od otaca, a od Jahve je žena razumna.

¹⁵ Lijenost navlači čovjeku dubok san i nemarna duša gladuje.

¹⁶ Tko se drži zapovijedi, čuva život svoj, a tko ne pazi putove svoje, umire.

¹⁷ Jahvi pozaima tko je siromahu milostiv, i on će mu platiti dobročinstvo.

¹⁸ Kažnjavaj sina svoga dok ima nade, ali ne idi za tim da ga ubiješ.

¹⁹ Tko je jarostan, plaća globu, i kad ga štediš,

samo uvećavaš njegov gnjev.

²⁰ Slušaj savjet i primaj pouku, kako bi na posljetku postao mudar.

²¹ Mnogo je namisli u srcu čovječjem, ali što Jahve naumi, to i bude.

²² Dražest je čovjekova u dobroti njegovoj, i bolji je siromah od lažljivca.

²³ Strah Gospodnji daje život, i tko se njime ispuni, zlo ga ne pohodi.

²⁴ Lijenčina umače ruku u zdjelu, ali je ustima svojim ne prinosi.

²⁵ Udari podsmjehivača, i lud se opameti; ukori razumnog, i shvatit će znanje.

²⁶ Sin je sramotan i pokvaren tko zlostavlja oca i odgoni majku.

²⁷ Prestani, sine moj, slušati napatke koji odvođe od riječi spoznaj!

²⁸ Nevaljao se svjedok podruguje pravdi i usta opakih gutaju nepravdu.

²⁹ Pripravljene su kazne podsmjevačima i udarci za leđa bezumnika.

20

¹ Vino je podsmjevač, žestoko piće bukač, i tko se njima odaje neće steći mudrosti.

² Kraljev je gnjev kao rika lavlja: tko ga izaziva, griješi protiv sebe samog.

³ Čast je čovjeku ustegnuti se od raspre, a tko je bezuman počinje svađu.

⁴ Lijenčina u jesen ne ore: u doba žetve on traži, i ništa nema.

⁵ Savjet je u srcu čovječjem voda duboka i razuman će je čovjek iscrpsti.

⁶ Mnogi se naziva dobrim čovjekom, ali tko će naći vjerna čovjeka?

⁷ Pravednik hodi u bezazlenosti svojoj: blago sinovima njegovim poslije njega!

⁸ Kralj koji sjedi na stolici sudačkoj istražuje svako zlo svojim očima.

⁹ Tko može reći: "Očistih srce svoje, oprah se od grijeha svoga?"

¹⁰ Dvojaki utezi i dvojaka mjera mrski su Jahvi podjednako.

¹¹ I dijete se poznaje po onome što čini, je li čisto i pravedno djelo njegovo.

¹² I uho koje čuje i oko koje vidi, oboje je Jahve načinio.

¹³ Ne ljubi sna, da ne osiromašiš; otvori oči svoje i nasitit ćeš se kruha.

¹⁴ "Loše, loše", govori kupac, a kad ode, hvali se dobrom kupovinom.

¹⁵ Ima zlata i mnogih bisera, ali su mudre usne najdragocjeniji nakit.

¹⁶ Uzmi haljinu onomu tko je jamčio za drugoga; oplijeni njega umjesto tuđinca.

¹⁷ Sladak je čovjeku kruh prijekare, ali mu se usta poslije napune pijeskom.

¹⁸ Naumi se provode savjetom: zato dobro razmisli pa vodi boj!

¹⁹ Tko okolo kleveće, otkriva tajne: zato se ne miješaj s onim komu su usne uvijek otvorene.

²⁰ Tko kune oca svoga i majku svoju svjetiljka mu se gasi usred tmine.

²¹ Od početka brzo stečeno imanje na koncu nije blagoslovljeno.

22 Nemoj govoriti: “Osvetit ću se za zlo”; čekaj Jahvu, i on će te spasiti.

23 Mrski su Jahvi dvojaki utezi, i kriva mjera ne valja.

24 Od Jahve su koraci čovječji, i kako da čovjek razumije svoj put?

25 Zamka je čovjeku nesmotreno reći: “Ovo je sveto”, a poslije promišljati što je zavjetovao.

26 Mudar kralj umije izlučiti opake i stavlja ih pod točkove.

27 Svjetiljka je Gospodnja duh čovječji: ona istražuje sve do dna utrobe.

28 Dobrota i vjernost čuvaju kralja, jer dobrotom utvrđuje prijestol svoj.

29 Ljepota je mladićima njihova snaga, a starcima je ures sijeda kosa.

30 Krvave masnice očiste zlo i udarci pročiste odaje utrobe.

21

1 Kraljevo je srce u ruci Jahve kao voda tekućica; vodi ga kuda god hoće.

2 Svaki je put čovjeku pravedan u vlastitim očima, a Jahve ispituje srca.

3 Da se vrši pravda i čini pravo, draže je Jahvi nego žrtva.

4 Ponosite oči i oholo srce i svjetiljka opakih - to je grijeh.

5 Namisli marljivoga samo su na korist, a nagloga samo na siromaštvo.

6 Blago stečeno jezikom lažljivim nestalna je ispraznost onih koji traže smrt.

⁷ Opake će odnijeti nasilje njihovo jer ne žele činiti pravice.

⁸ Zapleten je put zločinca, a pravo je djelo čista čovjeka.

⁹ Bolje je živjeti pod rubom krova nego u zajedničkoj kući sa ženom svadljivom.

¹⁰ Duša opakoga želi zlo: u njega nema samilosti ni za bližnjega.

¹¹ Kad se podsmjevač kazni, neiskusani postaje mudar, a mudri iz pouke crpe znanje.

¹² Na kuću opakoga pazi Svepravedni i opake strovaljuje u nesreću.

¹³ Tko zatvori uho svoje pred vikom siromaha, i sam će vikati, ali ga neće nitko uslišati.

¹⁴ Potajan dar utišava srdžbu, a poklon ispod ruke i žestoku jarost.

¹⁵ Sud pravičan radost je pravedniku a užas zločincima.

¹⁶ Čovjek koji skreće s puta razbora počivat će u zboru mrtvačkom.

¹⁷ Tko ljubi veselje, postaje siromah, i tko ljubi vino i mirisno ulje, ne obogati se.

¹⁸ Opak čovjek otkup je za pravednika, i bezbožnik stupa na mjesto pravednog.

¹⁹ Bolje je živjeti u pustinji nego sa ženom svadljivom i gnjevljivom.

²⁰ Krasno je blago i ulje u stanu mudroga, a bezuman ih čovjek rasipa.

²¹ Tko teži za pravdom i dobrohotnošću, nalazi život i čast.

²² Mudrac nadvladava i grad pun ratnika i krši silu u koju su se uzdali.

²³ Tko čuva usta i jezik svoj, čuva sebe od nevolje.

²⁴ Drzovitom i oholici ime je “podsmjevač”; on sve radi s prekomjernom drskošću.

²⁵ Lijenčinu ubija želja njegova jer mu ruke bježe od posla.

²⁶ Opak po cio dan živo želi, a pravednik daje i ne škrtari.

²⁷ Maska je žrtva opakih, osobito kad se požudno prinosi.

²⁸ Lažljiv svjedok propada, a čovjek koji sluša, opet će govoriti.

²⁹ Opaki pokazuju drsko lice, a poštenjak učvršćuje put svoj.

³⁰ Nema mudrosti i nema razuma i nema savjeta protiv Jahve.

³¹ Konj se oprema za dan boja, ali Jahve daje pobjedu.

22

¹ Dobro je ime bolje od velika bogatstva, i bolja je naklonost od srebra i zlata.

² Bogataš se i siromah sreću: obojicu ih Jahve stvori.

³ Pametan čovjek vidi zlo i skriva se, a glupaci idu bezbrižno i trpe kaznu.

⁴ Nagrada je poniznosti strah Gospodnji, bogatstvo, čast i život.

⁵ Trnje i zamke su na putu varalici: tko čuva život svoj, daleko je od oboga.

⁶ Upućuj dijete prema njegovu putu, pa kad i ostari, neće odstupiti od njega.

⁷ Bogataš vlada nad siromasima, a dužnik je sluga vjerovniku.

⁸ Tko sije nepravdu, žanje nesreću, i šiba njegova gnjeva udarit će njega samog.

⁹ Milostivo se oko blagoslivlje, jer daje od svog kruha siromahu.

¹⁰ Otjeraj podsmjevača i prestat će svađe i nestat će nesloga i pogrda.

¹¹ Jahve ljubi čisto srce, i tko je ljubeznih usana, kralj mu je prijatelj.

¹² Pogled Jahvin čuva znanje, Jahve pomućuje riječi bezbožnika.

¹³ Lijenčina veli: "Lav je vani, nasred trga poginuo bih."

¹⁴ Duboka jama usta su preljubnice, i na koga se Jahve srdi, pada onamo.

¹⁵ Ludost prianja uza srce djetinje: šiba pouke otklanja je od njega.

¹⁶ Tko tlači siromaha, taj mu koristi; tko daje bogatašu, samo mu šteti.

¹⁷ Riječi mudraca: Prigni uho svoje i čuj riječi moje i upravi svoje srce mojem znanju,

¹⁸ jer milina je ako ih čuvaš u nutrini svojoj, i kad ti budu sve spremne na usnama tvojim.

¹⁹ Da bi uzdanje tvoje bilo u Jahvi, upućujem danas i tebe.

²⁰ Napisah ti trideset što savjeta što pouka

²¹ da te poučim riječima istine, da uzmogneš pouzdanim riječima odgovoriti onomu tko te zapita.

²² Nemoj pljačkati siromaha zato što je siromah i ne gazi ubogoga na sudu.

²³ Jer će Jahve parbiti parbu njihovu i otet će život onima koji ga njima otimlju.

²⁴ Ne druži se sa srditim i ne idi s čovjekom jedljivim

²⁵ da se ne bi privikao na staze njegove i namjestio zamku duši svojoj.

²⁶ Ne budi među onima koji daju ruku, koji jamče za dugove:

²⁷ ako nemaš čime nadoknaditi, zašto da ti oduzmu i postelju ispod tebe?

²⁸ Ne pomiči prastare međe koju su postavili oci tvoji.

²⁹ Jesi li vidio čovjeka vična poslu svom: takav ima pristup kraljevima i ne služi prostacima.

23

¹ Kad sjedneš blagovati s moćnikom. dobro pazi što je pred tobom;

² stavljaj nož sebi pod grlo ako si proždrljivac;

³ ne poželi slastica njegovih jer su jelo prijevarno.

⁴ Ne trudi se stjecati bogatstvo; okani se takve misli;

⁵ usmjeriš li oči prema njemu, njega već nema jer načini sebi krila kao orao i odleti u nebo.

⁶ Ne jedi jela zavidnikova, ne čezni za slasticama njegovim,

⁷ jer on je onakav kako u sebi misli: "Jedi i pij", veli ti, ali mu srce nije s tobom.

⁸ Zalogaj koji si pojeo izbljuvat ćeš, uzalud ćeš prosut' svoje ljupke riječi.

⁹ Pred bezumnikom nemoj govoriti jer prezire tvoje umne riječi.

¹⁰ Ne pomiči prastare međe i ne prodiri u polje siročadi,

¹¹ jer je moćan njihov osvetnik: branit će njihovo pravo protiv tebe.

¹² Obrati pouci srce svoje i uho svoje riječima mudrim.

¹³ Ne uskraćuj djetetu opomene, jer, udariš li ga šibom, neće umrijeti:

¹⁴ biješ ga šibom, ali mu dušu iz Podzemlja izbavljaš.

¹⁵ Sine moj, kad ti je mudro srce, i ja se od srca veselim;

¹⁶ i kliče sva nutrina moja kad ti usne govore što je pravo.

¹⁷ Neka ti srce ne zavidi grešnicima, nego neka ti uvijek bude u strahu Gospodnjem,

¹⁸ jer imat ćeš budućnost i tvoja nada neće propasti.

¹⁹ Slušaj, sine moj, i mudar budi i ravnim putem vodi srce svoje.

²⁰ Ne druži se s vinopijama ni sa žderačima mesa,

²¹ jer pijanica i izjelica osiromaše i pospanac se oblači u krpe.

²² Slušaj svoga oca, svoga roditelja, i ne prezri majku kad ostari.

²³ Pribavi istinu i ne prodaji je, steci mudrost, pouku i razbor.

²⁴ Radovat će se otac pravednikov, i roditelj će se mudroga veseliti.

²⁵ Neka se veseli otac tvoj i majka tvoja, i neka se raduje roditeljka tvoja.

²⁶ Daj mi, sine moj, srce svoje, i neka oči tvoje raduju putovi moji.

²⁷ Jer bludnica je jama duboka i tuđinka tijesan zdenac.

²⁸ Ona i vreba u zasjedi kao lupež i uvećava broj bezbožnika među ljudima.

²⁹ Komu: ah? komu: jao? komu: svađe? komu: uzdaši? komu: rane nizašto? komu: zamućene oči?

³⁰ Onima što kasno sjede kod vina, koji su došli kušati vino začinjeno.

³¹ Ne gledaj na vino kad rujno iskri, kad se u čaši svjetlucavo prelijeva: pije se tako glatko,

³² a na kraju ujeda kao zmija i žaca kao guja ljutica.

³³ Oči će ti gledati tlapnje i srce govoriti ludosti.

³⁴ I bit će ti kao da ležiš na pučini morskoj ili kao da ležiš navrh jarbola.

³⁵ "Izbiše me, ali me ne zabolje; istukoše me, ali ne osjetih; kad se otriježnim, još ću tražiti."

24

¹ Ne zavidi opakim ljudima niti želi da budeš s njima.

² Jer im srce smišlja nasilje i usne govore o nedjelu.

³ Mudročću se zida kuća i razborom utvrđuje,

⁴ i po znanju se pune klijeti svakim blagom dragocjenim i ljupkim.

⁵ Bolji je mudar od jakoga i čovjek razuman od silne ljudine.

⁶ Jer s promišljanjem se ide u boj i pobjeda je u mnoštvu savjetnika.

7 Previsoka je bezumnomu mudrost: zato na sudu ne otvara usta svojih!

8 Tko smišlja zlo zove se učitelj podmukli.

9 Ludost samo grijeh snuje, i podrugljivac je mrzak ljudima.

10 Kloneš li u dan bijede, bijedna je tvoja snaga.

11 Izbavi one koje vode u smrt; i spasavaj one koji posrćući idu na stratište.

12 Ako kažeš: "Nismo za to znali", ne razumije li onaj koji ispituje srca? I ne znade li onaj koji ti čuva dušu? I ne plaća li on svakomu po njegovim djelima?

13 Jedi med, sine moj, jer je dobar, i saće je slatko nepcu tvome.

14 Takva je, znaj, i mudrost tvojoj duši: ako je nađeš, našao si budućnost i nada tvoja neće propasti.

15 Ne postavljaljaj, opaki, zasjede stanu pravednikovu, ne čini nasilja boravištu njegovu;

16 jer padne li pravednik i sedam puta, on ustaje, a opaki propadaju u nesreći.

17 Ne veseli se kad padne neprijatelj tvoj i ne kliči srcem kada on posrće,

18 da ne bi vidio Jahve i za zlo uzeo i obratio srdžbu svoju od njega.

19 Nemoj se srditi zbog zločinaca, nemoj zavidjeti opakima,

20 jer zao čovjek nema budućnosti, svjetiljka opakih gasi se.

21 Boj se Jahve, sine moj, i kralja: i ne buni se ni protiv jednoga ni protiv drugoga.

22 Jer iznenada provaljuje nesreća njihova i tko

zna kad će doći propast njihova.

²³ I ovo je od mudraca: Ne valja biti pristran na sudu.

²⁴ Tko opakomu veli: "Pravedan si", proklinju ga narodi i kunu puci;

²⁵ a oni koji ga ukore nalaze zadovoljstvo, i na njih dolazi blagoslov sreće.

²⁶ U usta ljubi tko odgovara pošteno.

²⁷ Svrši svoj posao vani i uredi svoje polje, potom i kuću svoju zidaj.

²⁸ Ne svjedoči lažno na blišnjega svoga: zar ćeš varati usnama svojim?

²⁹ Ne reci: "Kako je on meni učinio, tako ću i ja njemu; platit ću tom čovjeku po djelu njegovu!"

³⁰ Prolazio sam mimo polje nekog lijenčine i mimo vinograd nekog luđaka,

³¹ i gle, sve bijaše zaraslo u koprive, i sve pokrio čkalj, i kamena ograda porušena.

³² Vidjeh to i pohranih u srcu, promotrih i uzeh pouku:

³³ "Još malo odspavaj, još malo odrijemaj, još malo podvij ruke za počinak,

³⁴ i doći će tvoje siromaštvo kao skitač i oskudica kao oružanik!"

25

¹ I ovo su mudre izreke Salomonove; sabrali ih ljudi Ezekije, kralja judejskog.

² Slava je Božja sakrivati stvar, a slava kraljevska istraživati je.

³ Neistražljivo je nebo u visinu, zemlja u dubinu i srce kraljevsko.

4 Ukloni trosku od srebra, i uspjjet će posao zlataru.

5 Ukloni opakoga ispred kralja, i utvrdit će se pravicom prijestol njegov.

6 Ne veličaj se pred kraljem i ne sjedaj na mjesto velikaško,

7 jer je bolje da ti se kaže: “Popni se gore” nego da te ponize pred odličnikom.

8 Što su ti oči vidjele ne iznosi prebrzo na raspru; jer što ćeš učiniti na koncu kad te opovrgne bližnji tvoj?

9 Kad si u parbi s bližnjim svojim, ne otkrivaj tuđe tajne,

10 da te ne izgrdi tko čuje i da ti se kleveta ne vrati.

11 Riječi kazane u pravo vrijeme zlatne su jabuke u srebrnim posudama.

12 Mudrac koji kori uhu je poslušnu zlatan prsten i ogrlica od tanka zlata.

13 Vjeran je glasnik onomu tko ga šalje kao ledena studen u doba žetve: on krijepi dušu svoga gospodara.

14 Tko se diči lažljivim darom, on je kao oblak i vjetar bez kiše.

15 Strpljivošću se ublažava sudac, mek jezik i kosti lomi.

16 Kad naiđeš na med, jedi umjereno, kako se ne bi prejeo i pojedeno izbljuvao.

17 Rijetko zalazi u kuću bližnjega svoga, da te se ne zasiti i ne zamrzi na te.

18 Čovjek koji svjedoči lažno na bližnjega svoga on je kao bojni malj i mač i oštra strijela.

19 Uzdaje se u bezbožnika na dan nevolje -
krunjav je zub i noga klecava.

20 Kao onaj koji skida haljinu u zimski dan ili
ocat lije na ranu, takav je onaj tko pjeva pjesmu
turobnu srcu.

21 Ako je gladan neprijatelj tvoj, nahrani ga
kruhom, i ako je žedan, napoji ga vodom.

22 Jer mu zgrćeš ugljevlje na glavu i Jahve će ti
platiti.

23 Sjeverni vjetar donosi dažd, a himben jezik
srdito lice.

24 Bolje je stanovati pod rubom krova nego u
zajedničkoj kući sa ženom svadljivom.

25 Kao studena voda žednu grlu, takva je dobra
vijest iz zemlje daleke.

26 Kao zatrpan izvor i vrelo zamučeno, takav
je pravednik koji kleca pred opakim.

27 Jest i mnogo meda nije dobro niti tražiti
pretjerane časti.

28 Grad razvaljen i bez zidova - takav je čovjek
koji nema vlasti nad sobom.

26

1 Kao snijeg ljeti ili kiša o žetvi, tako pristaju
počasti bezumnomu.

2 Kao vrabac kad prhne i lastavica kad odleti,
tako se i bezrazložna kletva ne ispunja.

3 Bič konju, uzda magarcu, a šiba leđima
bezumnika.

4 Ne odgovaraj bezumniku po njegovoj ludosti,
da mu i sam ne postaneš jednak.

5 Odgovori bezumniku po ludosti njegovoj, da
se ne bi učinio sam sebi mudar.

6 Odsijeca noge sebi i gorčinu pije tko po bezumnom poruke šalje.

7 Klecava bedra u hromoga - mudra je izreka u ustima bezumničkim.

8 Kamen za pračku vezuje tko bezumnom iskazuje čast.

9 Trnovita grana u ruci pijanice: mudra izreka u ustima bezumnika.

10 Strijelac koji ranjava sve prolaznike: takav je onaj tko unajmljuje bezumnika.

11 Bezumnik se vraća svojoj ludosti kao što se pas vraća na svoju bljuvotinu.

12 Vidiš li čovjeka koji se sam sebi mudrim čini? Znaj, i od bezumnika ima više nade nego od njega!

13 Lijenčina veli: "Zvijer je na putu, i lav je na ulicama."

14 Kao što se vrata okreću na stožerima svojim, tako i lijenčina na postelji svojoj.

15 Lijenčina umače ruku u zdjelu, ali je ne može prinijeti ustima.

16 Lijenčina se čini sebi mudrijim od sedmorice koji umno odgovaraju.

17 Psa za uši hvata tko se, u prolazu, umiješa u raspru koja ga se ne tiče.

18 Kao bjesomučnik koji baca zublje, strelice i sije smrt,

19 takav je čovjek koji vara bližnjega svoga i veli: "Samo se našalih."

20 Kad nestane drva, oganj se gasi, i kad više nema klevetnika, prestaje svađa.

21 Ugljen je za žeravnicu i drvo za oganj, a svadljivac da raspaljuje svađu.

22 Klevetnikove su riječi kao slastice: spuštaju se u dno utrobe.

23 Srebrna gleđa preko zemljana suđa: laskave usne i opako srce.

24 Mrzitelj hini usnama svojim, a u sebi nosi prijevaru;

25 ne vjeruj mu kad ljupkim glasom govori, jer u srcu mu je sedam grdila;

26 ako himbom skriva mržnju, njegova će se opačina otkriti na zboru.

27 Tko jamu kopa, sam u nju pada, i tko kamen valja, na njega se prevaljuje.

28 Lažljiv jezik mrzi svoje žrtve, laskava usta propast spremaju.

27

1 Ne hvali se danom sutrašnjim jer ne znaš što danas može donijeti.

2 Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta, tuđinac, a ne tvoje usne.

3 Težak je kamen i pijesak je težak, ali je od obojega teži bezumnikov bijes.

4 Jarost je okrutna i srdžba žestoka a tko će odoljeti ljubomoru?

5 Bolji je javni ukor nego lažna ljubav.

6 Čestiti su udarci prijateljevi, a lažni poljupci neprijateljevi.

7 Sito grlo prezire i med samotok, a gladnu je i sve gorko - slatko.

8 Kao ptica daleko od gnijezda svog, takav je čovjek daleko od svojeg zavičaja.

9 Kao što ulje i kad vesele srce, tako i slatkoća prijateljstva tješi dušu.

10 Ne ostavljaj prijatelja svoga ni prijatelja očeva i ne dolazi u kuću bratovu kad si u nesreći; bolji je susjed blizu nego brat daleko.

11 Budi mudar, sine moj, i obraduj mi srce da mogu odgovoriti onome koji me grdi.

12 Pametan čovjek opazi zlo i skriva se, a glupaci idu bezbrižno i trpe kaznu.

13 Uzmi haljinu onomu tko je jamčio za drugoga i oplijeni ga mjesto tuđinca.

14 Tko pozdravlja svoga prijatelja naglas, a rano ujutro, prima mu se blagoslov za kletvu.

15 Streha što prokišnjava za žestoke kiše i svadljiva žena - jedno su te isto.

16 Tko nju zaustavlja, zaustavlja vjetar i desnicom hvata ulje.

17 Željezo se željezom oštri i čovjek oštri jedan drugoga.

18 Tko čuva smokvu, jede od njena ploda, i tko čuva svoga gospodara, poštiva se.

19 Kao što se u vodi različito odražava lice od lica, tako i u srcu čovjek od čovjeka.

20 Carstvo Smrti i Propast ne mogu se zasititi, tako ni oči čovječje.

21 Taljika je za srebro i peć za zlato, a čovjek se poznaje po ustima koja ga hvale.

22 Da bezumnika stučeš tučkom u stupi, ne bi ga ostavila ludost njegov.

23 Brižno pazi na stoku svoju i srcem se brini o stadima,

24 jer blago ne traje dovijeka; i baštini li se kruna od koljena do koljena?

25 Kad trava nikne i zelen se pokaže i bilje se kupi planinsko,

²⁶ tad su ti janjci za odijelo i jarci za kupovinu polja;

²⁷ tad imaš izobilje kozjega mlijeka sebi za jelo, i za hranu kući svojoj i za prehranu sluškinjama svojim.

28

¹ Opaki bježe i kad ih nitko ne progoni, a pravednici su neustrašivi kao mladi lav.

² Kad se u zemlji griješi, mnogi su joj knezovi, a s čovjekom razumnim i umnim uprava je postojana.

³ Čovjek opak koji tlači ubogoga - kiša je razorna poslije koje kruha nema.

⁴ Koji zapuštaju Zakon, veličaju opake, a koji se drže Zakona, protive im se.

⁵ Zli ljudi ne razumiju pravice, a koji traže Jahvu, razumiju sve.

⁶ Bolji je siromah koji živi bezazleno nego bogataš koji kroči krivim putem.

⁷ Tko se drži Zakona, razuman je sin, a tko se druži s izbjeglicama, sramoti oca svoga.

⁸ Tko umnožava bogatstvo svoje lihvom i pridom, skuplja ga onomu tko je milostiv ubogima.

⁹ Tko uklanja uho svoje da ne sluša Zakona, i molitva je njegova mrska.

¹⁰ Tko zavodi poštene na put zao, past će u jamu svoju, a poštene će baštiniti sreću.

¹¹ Bogat se čovjek čini sebi mudrim, ali će ga razuman siromah raskrinkati.

¹² Velika je slava kad se raduju pravednici, a kad se dižu opaki, ljudi se kriju.

13 Tko skriva svoje grijehе, nema sreće, a tko ih ispovijeda i odriče ih se, milost nalazi.

14 Blago čovjeku uvijek bojaznu, jer čovjek okorjela srca zapada u nesreću.

15 Lav koji riče i gladan medvjed: takav je opak vladalac siromašnu narodu.

16 Nerazuman knez čini mnoga nasilja, a koji mrzi lakomost, dugo živi.

17 Onaj koga tišti krvna krivica, do groba bježi: ne zaustavljajte ga.

18 Spasava se tko živi pravedno, tko se koleba između dva puta, propada na jednom od njih.

19 Tko obrađuje svoju zemlju, nasitit će se kruha, a tko trči za tlapnjama, nasitit će se siromaštva.

20 Čestit čovjek stječe blagoslov, a tko hrli za bogatstvom, ne ostaje bez kazne.

21 Ne valja biti pristran na sudu, jer i za zalogaj kruha čovjek čini zlo.

22 Pohlepnik hrli za bogatstvom, a ne zna da će ga stići oskudica.

23 Tko kori čovjeka, nalazi poslije veću milost nego onaj koji laska jezikom.

24 Tko pljačka oca svoga i majku svoju i veli: "Nije grijeh", drug je razbojniku.

25 Lakomac zameće svađu, a tko se uzda u Jahvu, uspjjet će.

26 Bezuman je tko se uzda u svoje srce, a spasava se tko živi mudro.

27 Tko daje siromahu, ne trpi oskudicu; a tko odvraća oči svoje, bit će proklet.

28 Kad se dižu opaki, ljudi se kriju, a kad propadaju, tad se množe pravednici.

29

¹ Čovjek koji, po opomeni, ostaje tvrdoglav, u tren će se slomiti, i neće mu biti spasa.

² Narod se veseli kad se množe pravednici, a puk uzdiše kad zavlada opaki.

³ Čovjek koji ljubi mudrost, veseli oca svoga, a koji se druži s bludnicama, rasipa imetak.

⁴ Kralj pravicom održava državu, a ruši je čovjek koji nameće daće.

⁵ Čovjek koji laska bližnjemu svome razapinje mrežu stopama njegovim.

⁶ U grijehu je zamka zlu čovjeku, a pravednik likuje i veseli se.

⁷ Pravednik razumije pravo malenih, a opaki ne shvaća spoznaju.

⁸ Podsmjevači uzbunjuju grad, a mudri stišavaju srdžbu.

⁹ Kad se mudrac parbi s bezumnikom, il' se srdio, il' se smijao, svejednako mira nema.

¹⁰ Krvopije mrze poštenoga, a pravednici mu se za život brinu.

¹¹ Bezumnik izlijeva sav svoj gnjev, a mudrac susteže svoju srdžbu.

¹² Ako vladalac poslušá riječ lažljivu, sve mu sluge postaju opake.

¹³ Siromah se i gulikoža susreću: Jahve obojici prosvjetljuje oči.

¹⁴ Kralj koji sudi siromasima po istini ima prijesto čvrst dovijeka.

¹⁵ Šiba i ukor podaruju mudrost, a razuzdan mladić sramoti majku svoju.

16 Kad se množe opaki, množi se i grijeh, ali pravednici promatraju propast njihovu.

17 Ukori sina svoga, i zadovoljit će te i dati radost duši tvojoj.

18 Kad objave nema, narod se razuzda, a blago onome tko se drži Zakona!

19 Samim se riječima sluga ne popravlja, jer se ne pokorava iako umom shvaća.

20 Jesi li vidio čovjeka brza na riječima? I bezumnik ima više nade nego on.

21 Tko mazi slugu svoga od djetinjstva bit će mu poslije neposlušan.

22 Gnjevljiv čovjek zameće svađu, a naprasit čovjek počini mnoge grijehe.

23 Oholost ponizuje čovjeka, a ponizan duhom postiže časti.

24 Tko s lupežom plijen dijeli, mrzi sebe samog: čuje proklinjanje i ništa ne otkriva.

25 Strah čovjeku postavlja zamku, a tko se uzda u Jahvu, nalazi okrilje.

26 Mnogi traže milost vladaočevu, ali Jahve dijeli pravdu svakome.

27 Nepravednik je mrzak pravednicima, a pravednik je mrzak opakima.

30

1 Riječi Agura, sina Jakeova, iz Mase; pro-ročanstvo njegovo za Itiela, za Itiela i Ukala.

2 Da, preglup sam da bih bio čovjek i nemam razbora čovječjeg.

3 Ne stekoh mudrosti i ne poznajem znanosti svetih!

4 Tko uzade na nebo i siđe? Tko uhvati vjetar u šake svoje? Tko sabra vode u plašt svoj? Tko postavi krajeve zemaljske? Kako se zove i kako mu se zove sin? Znaš li?

5 Svaka je Božja riječ prokušana, štit onima koji se u nj uzdaju.

6 Ne dodaj ništa njegovim riječima, da te ne prekori i ne smatra lažljivim.

7 Za dvoje te molim, ne uskrati mi, dok ne umrem:

8 udalji od mene licemjernu i lažnu riječ; ne daj mi siromaštva ni bogatstva: hrani me kruhom mojim dostatnim;

9 inače bih, presitivši se, zatajio tebe i rekao: "Tko je Jahve?" Ili bih, osiromašivši, krao i oskvrnio ime Boga svojega.

10 Ne klevetaj slugu gospodaru njegovu, jer bi te mogao kleti i ti morao okajati.

11 Ima izrod koji kune oca svoga i ne blagoslivlje majke svoje!

12 Izrod koji za se misli da je čist, a od kala svojeg nije opran!

13 Izrod uznositih očiju koji visoko diže svoje trepavice!

14 Izrod komu su zubi mačevi i očnjaci noževi da proždiru nesretnike na zemlji i siromahe među ljudima!

15 Pijavica ima dvije kćeri: "Daj! Daj!" Postoje tri stvari nezasitne i četiri koje ne kažu: "Dosta!"

16 Carstvo smrti, jalova utroba, zemlja nikad gasna vode i vatra koja nikad ne kaže: "Dosta!"

17 Oko koje se ruga ocu i odriče posluš majci isključivat će potočni gavrani i izjesti mladi orlovi.

18 Troje mi je nedokučivo, a četvrto ne razumijem:

19 put orlov po nebu, put zmijin po stijeni, put lađin posred mora i put muškarčev djevojci.

20 Takav je put preljubnice: najede se, obriše usta i veli: "Nisam sagriješila."

21 Od troga se zemlja ljulja, a četvrtoga ne može podnijeti:

22 od roba kad postane kralj i kad se prostak kruha nasiti,

23 od puštenice kad se uda i sluškinje kad istisne svoju gospodaricu.

24 Četvero je maleno na zemlji, ali mudrije od mudraca:

25 mravi, nejakim stvorovi, koji sebi ljeti spremaju hranu;

26 jazavci, stvorovi bez moći, što u stijeni grade sebi stan;

27 skakavci, koji nemaju kralja, a svi idu u poretku;

28 gušter, što se rukama hvata, a prodire u kraljevske palače.

29 Troje ima lijep korak, a četvero lijepo hodi:

30 lav, junak među zvijerima, koji ni pred kim ne uzmiče;

31 pijetao što se odvažno šeće među kokošima; jarac koji vodi stado; i kralj sa svojom vojskom.

32 Ako si ludovao oholeći se ili to svjesno činio, stavi ruku na usta.

33 Kad se mlijeko metÄe, izlazi maslac; kad se nos pritisne, poteče krv; kad se srdžba potisne, dobiva se spor.

31

¹ Riječ Lemuela, kralja Mase, kojima ga je učila majka njegova.

² Ne, sine moj! Ne, sine srca mog! Ne, sine zavjeta mojih!

³ Ne daj snage svoje ženama ni putova svojih zatiračima kraljeva.

⁴ Nije za kraljeve, Lemuele, ne pristaje kraljevima vino piti, ni glavarima piće opojno,

⁵ da u piću ne zaborave zakona i prevrnu pravo nevoljnicima.

⁶ Dajte žestoko piće onomu koji će propasti i vino čovjeku komu je gorčina u duši:

⁷ on će piti i zaboraviti svoju bijedu i neće se više sjećati svoje nevolje.

⁸ Otvaraj usta svoja za nijemoga i za pravo sviju nesretnika što propadaju.

⁹ Otvaraj usta svoja, sudi pravedno i pribavi pravo siromahu i nevoljniku.

¹⁰ Tko će naći ženu vrsnu? Više vrijedi ona nego biserje.

¹¹ Muževljevo se srce uzda u nju i blagom neće oskudijevati.

¹² Ona mu čini dobro, a ne zlo, u sve dane vijeka svojeg.

¹³ Pribavlja vunu i lan i vješto radi rukama marnim.

¹⁴ Ona je kao lađa trgovačka: izdaleka donosi kruh svoj.

¹⁵ Još za noći ona ustaje, hrani svoje ukućane i određuje posao sluškinjama svojim.

¹⁶ Opazi li polje, kupi ga; plodom svojih ruku sadi vinograd.

17 Opasuje snagom bedra svoja i živo miče rukama.

18 Vidi kako joj posao napreduje: noću joj se ne gasi svjetiljka.

19 Rukama se maša preslice i prstima drži vreteno.

20 Siromahu dlan svoj otvara, ruke pruža nevoljnicima.

21 Ne boji se snijega za svoje ukućane, jer sva čeljad ima po dvoje haljine.

22 Sama sebi šije pokrivače, odijeva se lanom i purpurom.

23 Muž joj je slavan na Vratima, gdje sjedi sa starješinama zemaljskim.

24 Platno tka i prodaje ga i pojase daje trgovcu.

25 Odjevena je snagom i dostojanstvom, pa se smije danu budućem.

26 Svoja usta mudro otvara i pobožan joj je nauk na jeziku.

27 Na vladanje pazi ukućana i ne jede kruha besposlice.

28 Sinovi njezini podižu se i sretnom je nazivaju, i muž njezin hvali je:

29 "Mnoge su žene bile vrsne, ali ti ih sve nadmašuješ."

30 Lažna je ljupkost, tašta je ljepota: žena sa strahom Gospodnjim zaslužuje hvalu.

31 Plod joj dajte ruku njezinih i neka je na Vratima hvale djela njezina!

Sveta Biblija
The Holy Bible in the Croatian language, translated
by Ivan Šarić Sarajevo

Public Domain

Language: Hrvatski (Croatian)

2019-12-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 31 Aug 2023

814ebc92-1eb7-5ca7-a82b-7435e80342a7